

ЗДРАВЕН СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Окончателни данни

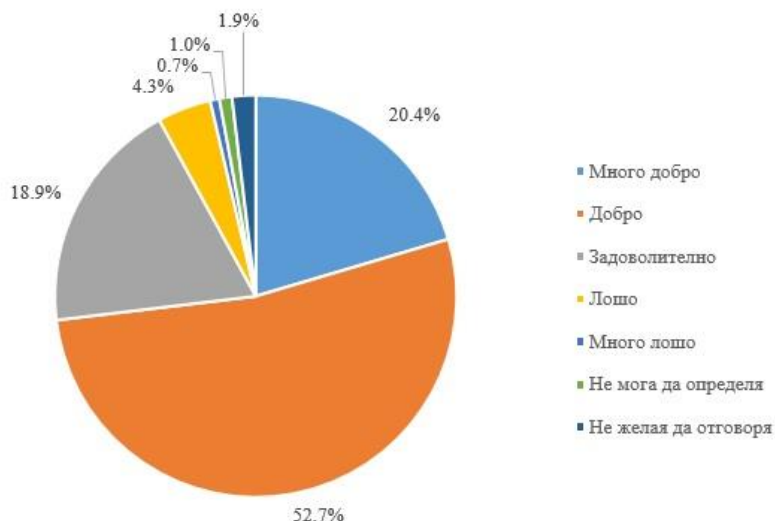
По време на Преброяване 2021 е получена информация за три основни характеристики на здравния статус на населението: самооценка на здравето, наличие на ограничения в ежедневните дейности поради здравословен проблем (лица с ограничение) и хора с увреждания. Съгласно националното законодателство и методологията на преброяването въпросите по темата за здравния статус са доброволни. Тъй като част от населението на страната не беше обхванато по време на преброяването, и за нея бяха добавени данни от административни източници, структурите и съответните коефициенти, характеризиращи здравния статус на населението са изчислени към общия брой на отговорилите лица, а не към цялото население.

Самооценка на здравето

Изследователите приемат, че хората оценяват комплексно наличието или отсъствието на заболявания, функционалните ограничения и ограничаването на дейностите в ежедневието, дължащи се на причини, свързани със здравето. Зададеният въпрос „Как най-общо оценявате Вашето здраве?“ е субективна оценка на лицата с петстепенна скала за отговор и се отнася за здравето като цяло, а не за моментното здравословно състояние.

Към 7 септември 2021 г. в област Търговище най-големи са броят и относителният дял на лицата, които самоопределят здравето си като добро – 47 626 (52.7%), следвани от много добро – 18 464 (20.4%), и задоволително – 17 108 (18.9%). Като лошо и много лошо оценяват здравето си съответно 3 908 и 671 души, или 4.3 и 0.7% (фиг. 1). Лицата, които са посочили, че не могат да определят, са 916 (1.0%). Отговор „Не желая да отговоря“ са отбелязали 1 716, или 1.9% от отговорилите лица.

Фиг. 1. Структура на населението по самооценка на здравето в област Търговище към 7 септември 2021 година¹

Самооценката на здравето в голяма степен зависи от пола и възрастта на лицата. Мъжете са по-позитивни и по-често определят здравето си като много добро и добро (76.3%) в сравнение с жените (70.1%).

¹ В представянето на структурата на населението по самооценка на здравето и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, поради особеността на въпроса и необходимостта от самооценка от преброяваните лица.

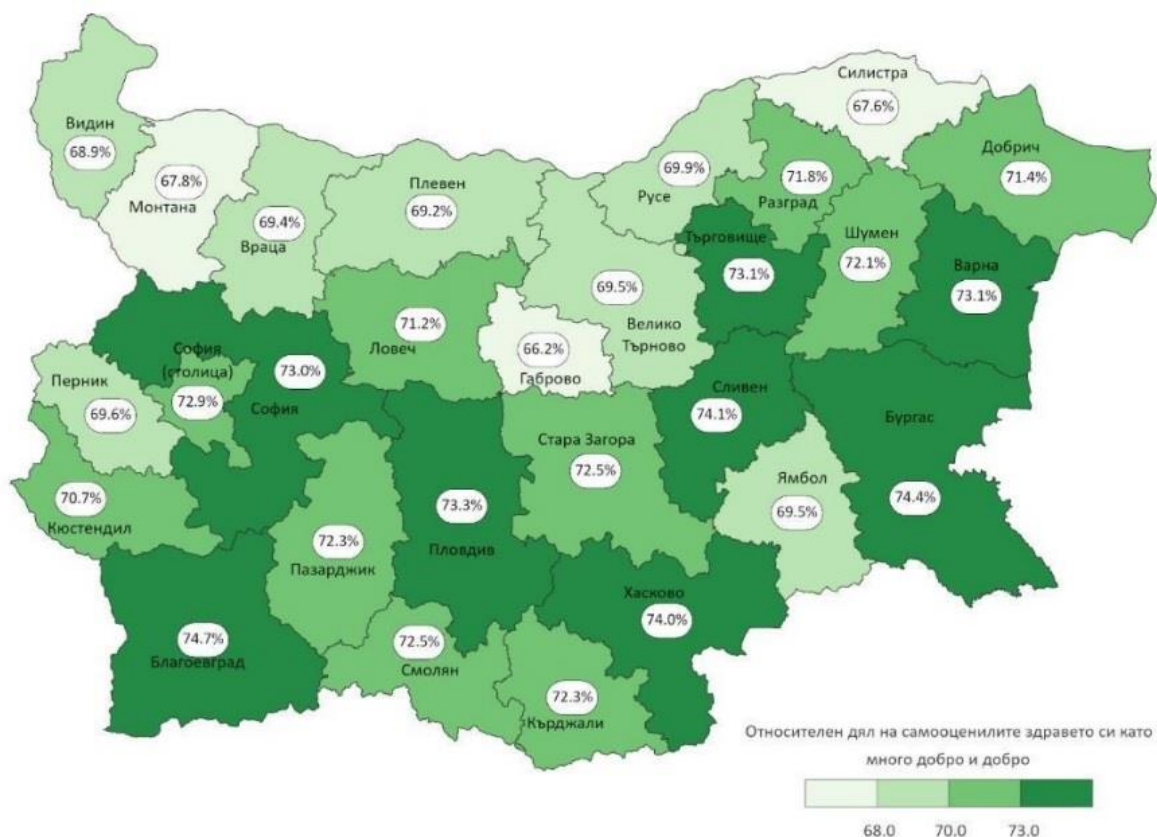
Възрастта оказва съществено влияние при даваната самооценка на здравето. За децата на възраст 0 - 14 години като много добро или добро е оценено здравето на 95.6% от момчетата и на 95.9% от момичетата. С повишаването на възрастта намалява броят и съответно делът на населението с добро или много добро здраве, а се увеличават лицата, които оценяват здравето си като задоволително, лошо и много лошо. Сред най-възрастните, на 65 и повече години, като много добро и добро оценяват здравето си 46.0% от мъжете и 38.2% от жените. Задоволително е то за 39.4% от мъжете и 44.2% от жените.

Значителни са различията в самооценката на здравето в зависимост от етническата група, към която се определят преброяваните лица. Определилите се като българи са най-критични при самооценката на своето здраве в областта. В сравнение с останалите етноси сред тях най-малък е делът на лицата, определящи здравето си като добро или много добро (68.9%). Като задоволително оценяват здравето си 21.8% от самоопределилите се като българи, а 5.3% - като лошо или много лошо. В тази група са най-големи дяловете на тези, които не могат да оценят здравето си (1.4%) или не желаят да отговорят на въпроса (2.6%).

Териториално разпределение на населението по самооценка на здравето

Лицата, оценили здравето си като много добро и добро към 7 септември 2021 г. в област Търговище съставляват 73.1% от отговорилите на въпроса, при 72.1% за страната.

Фиг. 2. Относителен дял на лицата, оценили здравето си като много добро и добро, по области към 7 септември 2021 година

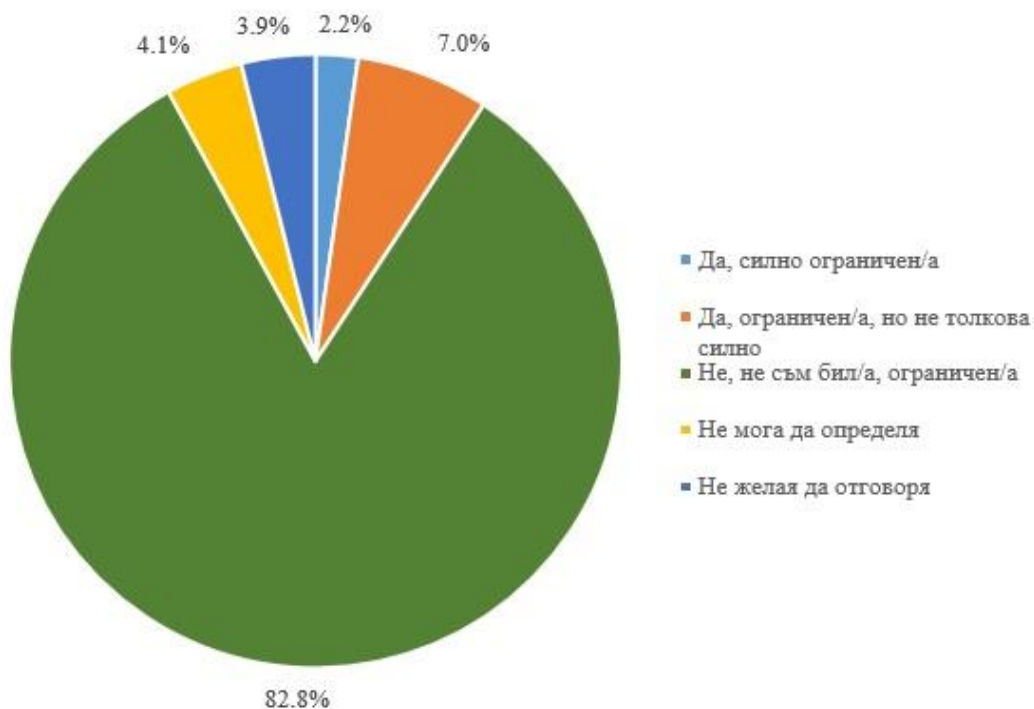
В териториален аспект по-висок е делът на тези лица в 13 области, като е най-голям в областите Благоевград (74.7%), Бургас (74.4%), Сливен (74.1%) и Хасково (74.0%) (фиг. 2). Най-нисък е делът на лицата в много добро и добро здраве в областите Габрово (66.2%), Силистра (67.6%) и Монтана (67.8%). За област Шумен стойността на показателя е идентична с общия за страната.

Лица с ограничения

Самооценката на здравето е обобщаваща характеристика, която може да бъде допълнена с информация за лицата с ограничения поради здравословен проблем през последните шест и

повече месеца. Двата въпроса трябва да се разглеждат независимо един от друг, тъй като невинаги наличието на ограничение води до отрицателна самооценка на здравето, особено в младите възрасти. Към 7 септември 2021 г. в област Търговище 2020 души, или 2.2% от лицата, отговорили на доброволния въпрос, са били силно ограничени при извършване на обичайните за хората дейности поради здравословен проблем през последните шест и повече месеца (фиг. 3). Ограничени, но не толкова силно, са били 6 346, или 7.0%. Не са били ограничени 74 850 души, или 82.8%. Не могат да определят 3 673 души, или 4.1%, а 3 520, или 3.9% от лицата не желаят да отговорят на въпроса.

Фиг. 3. Относителен дял на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем в област Търговище към 7 септември 2021 година

Възрастта е определяща по отношение на разпределението на лицата с ограничения. Сред децата на възраст до 14 години 1.5% са били ограничени при извършване на обичайните за хората дейности поради здравословен проблем, а 91.1% не са имали ограничения през последните шест и повече месеца. С увеличаване на възрастта дялът на лицата с ограничение нараства до 9.0% във възрастовата група 45 - 64 години и 20.1% сред най-възрастните на 65 и повече години.

Ранжирането на етническите групи по структурата на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем е сходно на самооценката на здравето. Сред лицата от българския етнос 80.8% не са били ограничени в своята ежедневна дейност през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем. Относителните дялове на лицата, изпитващи силни и не толкова силни ограничения са съответно 2.8 и 7.4%. Тук по-големи са и дяловете на лицата, които не желаят да отговорят на въпроса.

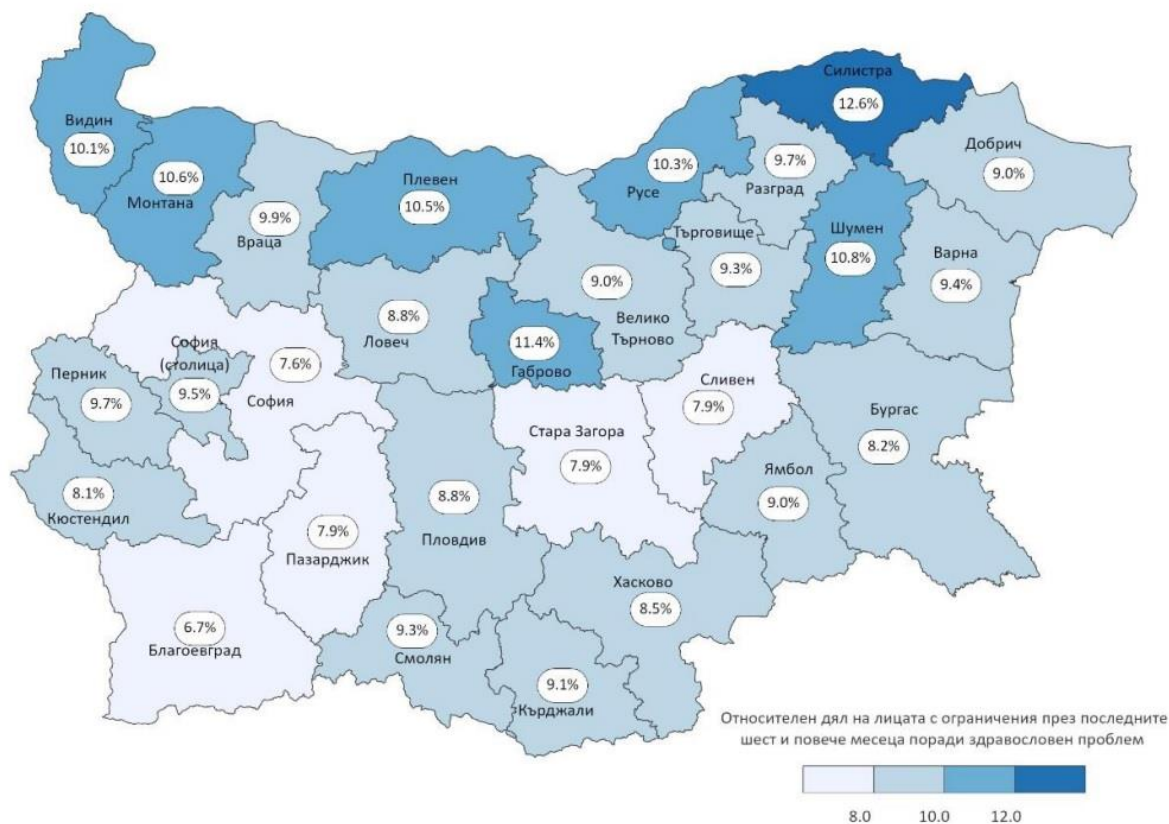
Без ограничения в ежедневната си дейност в област Търговище са 84.6% от турската етническа група и 89.8% от ромската. За тази категория лица сред останалите етнически групи относителният дял е 89.6%. Ограничения (силно и не толкова силно) изпитват 8.8% от турската етническа група и 6.9% от ромите. За лицата от останалите етноси дялът е 6.2%.

Териториално разпределение на населението по наличие на ограничения

Относителният дял на лицата с ограничения към 7 септември 2021 г. общо за страната е 9.1%. В териториален аспект стойностите на показателя варират от 6.7% в област Благоевград до 12.6% в област Силистра. В половината от областите дялът на лицата с ограничения е по-голям от този за страната, като с най-високи дялове освен област Силистра са областите Габрово (11.4%), Шумен (10.8%), Монтана (10.6%) и Плевен (10.5%). С най-ниски дялове на лицата с

ограничения са областите Благоевград (6.7%), София (7.6%), Сливен, Стара Загора и Пазарджик (по 7.9%).

Фиг. 4. Относителен дял на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем по области към 7 септември 2021 година

Хора с увреждания

Хора с увреждания са лицата с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, освидетелствани от ТЕЛК/НЕЛК. Съгласно националното законодателство степента на трайно намалена работоспособност, съответно видът и степента на увреждане се определят в проценти спрямо възможностите на здравия човек.

Важно е да се отбележи, че при обработката на данните в рамките на Преброяване 2021 за необхванатите лица, добавени от административни източници, е използвана информация, предварително предоставена от НЕЛК. По този начин са добавени данни за наличието на експертно решение от ТЕЛК/НЕЛК, както и необходимата информация, съдържаща се в него, вследствие на което са повишени обхватът и качеството на информацията за хората с увреждания сред цялото население в страната. При Преброяване 2021 много по-малък е дялът на лицата в област Търговище, за които липсва информация за наличие на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане – 7.7% за населението на възраст 16 и повече години и 16.1% за децата.

Към 7 септември 2021 г. в област Търговище призната трайно намалена работоспособност или степен на увреждане имат 8 805 лица. От тях 329 са деца, а 8 476 са лицата на възраст 16 и повече навършени години (табл. 1)².

1. Лица с увреждания по трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане в област Търговище към 7 септември 2021 година

Трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане	Брой	Структура - %
На 16 и повече години - общо	8476	100.0
До 50%	697	8.2
От 50 до 70%	3204	37.8
От 71 до 90%	2972	35.1
Над 90%	1603	18.9
Деца - общо	329	100.0
До 50%	22	6.7
От 50 до 70%	136	41.3
От 71 до 90%	103	31.3
Над 90%	68	20.7

Сред лицата на възраст 16 и повече години в структурата по степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане най-голям е броят и съответно относителният дял на лицата в групата от 50 до 70% - 3 204, или 37.8% от лицата с увреждания, за които има налична информация по този въпрос. Следва групата от 71 до 90%, в която се отнасят 2 972 лица, или 35.1%. Групата с най-тежки увреждания - над 90%, включва 1 603 лица на възраст 16 и повече години, или 18.9% от лицата с увреждания в тази възрастова група. Най-малък е дялът на лицата с до 50% трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане - 697, или 8.2%.

Разпределението на децата по степен на увреждане показва, че най-многобройна е групата на тези с 50 до 70% вид и степен на увреждане - 136, или 41.3% от децата с увреждания. Следва групата от 71 до 90% - 103 деца, или 31.3%. С най-тежки увреждания - над 90%, са 68 деца, или 20.7%, а най-малобройна е групата на децата с до 50% вид и степен на увреждане - 22, или 6.7%.

Хора с увреждания и етнос

Сред лицата на възраст 16 и повече години в област Търговище в зависимост от етническата група, към която се самоопределят, най-висок е интензитетът за ромската етническа група - 120 на 1 000 са лица с увреждания. Сред българите на 1 000 души от населението на възраст 16 и повече години за 104 са установени увреждания. При турците този показател е 103 на 1 000 души от населението на тази възраст.

Стойността на коефициента за лицата, самоопределили се към други етнически групи - 79 на 1 000 души.

При децата най-висок е коефициентът на разпространение на уврежданията за българската етническа група - 27 на 1 000 деца са с увреждания. Сред децата от ромския етнос интензитетът е 23 на 1 000, като стойността му е по-ниска от този за турската етническа група (21 на 1 000).

Хора с увреждания и образование

Към 7 септември 2021 г. лицата с призната трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане сред никога не посещавалите училище за децата са (286 на 1 000), а за лицата на възраст 16 и повече години (454 на 1 000). Сред населението с незавършено начално образование на 1 000 души над 16 години 187 са с увреждания, а при децата - 30.

Много по-нисък е интензитетът на хората с увреждания, сред населението, което има висока степен на завършено образование. На 1 000 лица на възраст 16 и повече години със средно

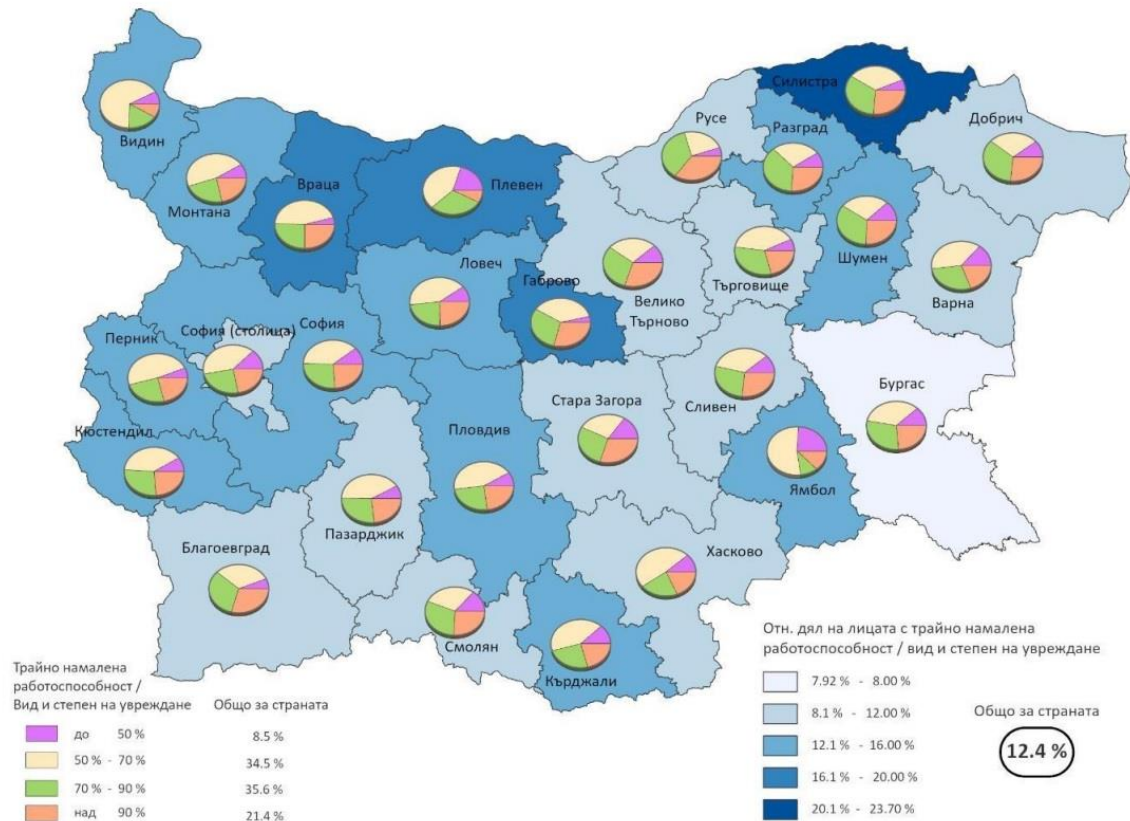
² Разпределението на лицата по възраст е съгласно националното законодателство.

образование 95 имат намалена работоспособност/степен на увреждане. Най-ниско е равнището на този показател за лицата, които имат висше образование - 68 лица с увреждания на 1 000 души от висшистите сред населението на възраст 16 и повече години.

Териториално разпределение на хората с увреждания

Относителният дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години по области варира в широки граници - от 7.9% в област Бургас до 23.7% в област Силистра (фиг. 5).

Фиг. 5. Относителен дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години към 7 септември 2021 г. по области

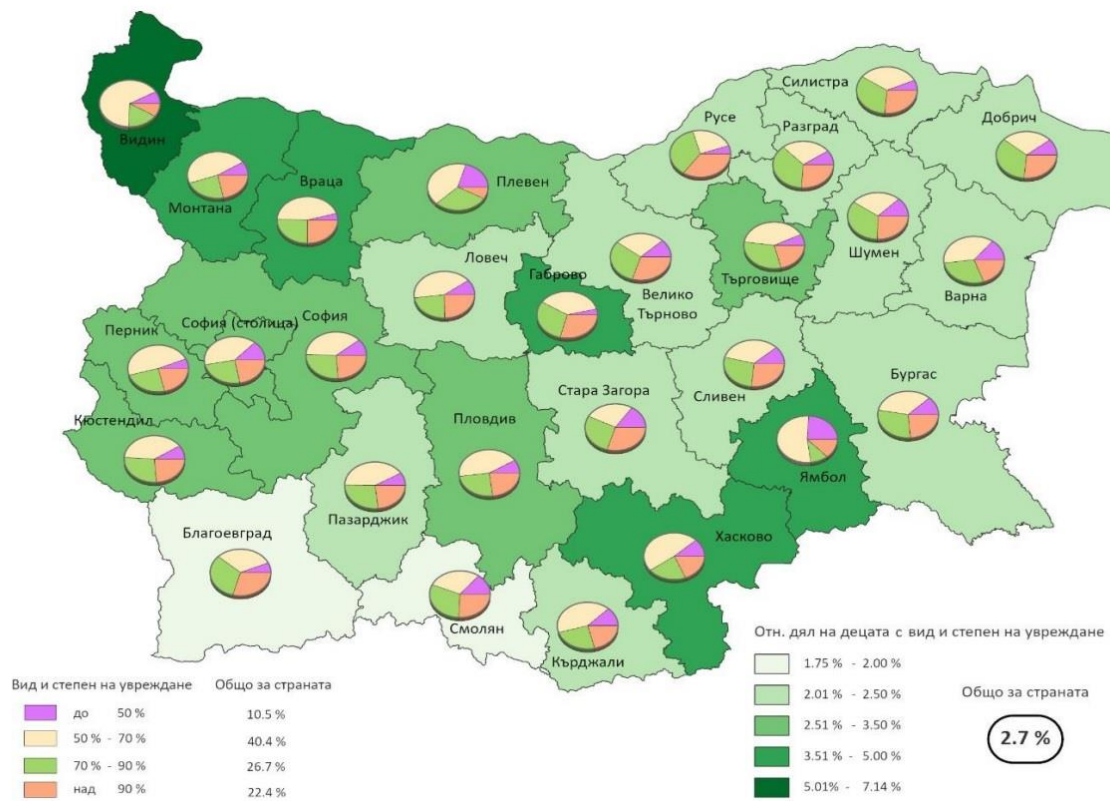
За 13 области относителният дял е по-нисък от общия за страната (12.4%). След област Бургас с най-ниски дялове са областите Благоевград (8.7%), Стара Загора (10.0%), Добрич и Търговище (по 10.7%).

С най-висок относителен дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години след област Силистра са областите Габрово и Плевен (по 17.3%) и Враца (17.2%).

Относителният дял на децата с увреждания по области варира от 1.8% в областите Смолян и Благоевград до 7.1% в област Видин (фиг. 6). Под общия за страната показател (2.7%) е делът на децата с увреждания в 16 области. С най-ниски стойности след областите Смолян и Благоевград са областите Стара Загора и Добрич (по 2.0%) и Силистра, Сливен и Ловеч (по 2.1%).

С най-високи относителни дялове на децата с увреждания са областите Видин (7.1%), Враца и Монтана (по 4.6%).

Фиг. 6. Относителен дял на децата с увреждания към 7 септември 2021 г. по области

Отдел „Статистически изследвания – Търговище“ към ТСБ Североизток ще оповестява поетапно резултатите от Преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година.